

Wyrok z dnia 21 lipca 1999 r.

I PKN 58/99

Niemożliwe jest udzielenie nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli w momencie wystąpienia z wnioskiem o ten urlop, stosunek pracy jest już rozwiązany w wykonaniu orzeczenia komisji dyscyplinarnej o wydaleniu z zawodu.

Przewodniczący: SSN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 lipca 1999 r. sprawy z powództwa Wandy B. przeciwko Szkole Podstawowej w L.K. o wynagrodzenie za czas urlopu dla poratowania zdrowia, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 13 marca 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 13 marca 1998 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił apelację powódki Wandy B. w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za czas urlopu dla poratowania zdrowia przeciwko Szkole Podstawowej w L.K., a w zakresie rozstrzygnięcia o zasiłku rodzinnym uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Działdowie i przekazał sprawę w tym zakresie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w C. według właściwości. Sąd Wojewódzki podzielił ustalenia Sądu Rejonowego, iż – jako nauczyciel mianowany - powódka została decyzją dyrektora pozwanej szkoły z dnia 19 lutego 1996 r. zawieszona w pełnieniu obowiązków nauczyciela z powodu uderzenia ucznia w twarz, której to decyzji nie przyjęła, a następnie odmawiała przyjmowania korespondencji w postępowaniu dyscyplinarnym jakie się przeciwko niej toczyło z udziałem obrońcy. Odmówiła też przyjęcia orzeczenia dyscyplinarnego nakładającego na nią karę zwolnienia z pracy. W oparciu o orzeczenie dyscyplinarne dyrektor pozwanej szkoły pis-

mem z dnia 18 września 1996 r. rozwiązał z powódką stosunek pracy; pismo zostało wysłane listem poleconym, którego przyjęcia powódka odmówiła. W styczniu 1997 r. powódka przedstawiła pozwanej zaświadczenie lekarskie stwierdzające, że ze względu na stan zdrowia powinna powstrzymać się od pracy w okresie od 1 lutego 1997 r. do 31 stycznia 1998 r. w celu przeprowadzenia leczenia. Pismem z dnia 2 lutego 1997 r., którego przyjęcia odmówiła, dyrektor pozwanej Szkoły poinformował ją o niemożności udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy. Sąd Wojewódzki uznał, że rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe, ponieważ powódka nie zakwestionowała w drodze prawem przewidzianej i we właściwych terminach ani orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej, ani decyzji pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy, a tym samym orzeczenie Komisji stało się prawomocne i minął termin do wniesienia odwołania od rozwiązania stosunku pracy. Nie będąc pracownikiem szkoły (nauczycielem) powódka nie mogła nabyć prawa do urlopu dla poratowania zdrowia.

Kasacja powódki od powyższego wyroku zarzuca naruszenie art. 139 § 2 KPC, art. 212 KPC, art. 177 § 1 pkt 3 KPC oraz art. 5 KPC.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna. Zgodnie z treścią przepisu art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, bierze jednak pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania. Nie dopatrując się takiej nieważności w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy stwierdza, że zarówno z treści pozwu, jak i pism powódki [...] wynika, że powódce chodzi wyłącznie o wynagrodzenie za okres urlopu dla poratowania zdrowia, który w jej mniemaniu powinien być jej udzielony. Nie wnosi zaś ani o przywrócenie do pracy, ani kwestionowanie orzeczenia dyscyplinarnego, które uznaje za prawomocne. Wniosek ustanowionego dla powódki pełnomocnika z urzędu o przywrócenie jej do pracy stał się nawet przyczyną cofnięcia mu przez powódkę pełnomocnictwa. Powódka nie jest ubezwłasnowolniona, liczyła w chwili wniesienia pozwu 47 lat, posiada wyższe wykształcenie humanistyczne, przeto brak jest podstaw, by z góry zakładać, iż nie jest ona w stanie właściwie sprecyzować swoich twierdzeń i wniosków, a tylko w takim przypadku lub szczególnej zawichości sprawy należy rozważać celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1996 r., I PR 194/96 – niepublikowany), zaś w

wyroku z dnia 12 maja 1998 r., II UKN 42/98 (OSNAPiUS 1999 nr 9, poz. 319), Sąd Najwyższy ustosunkowując się do zarzutu kasacyjnego naruszenia art. 212 KPC stanął na stanowisku, iż Sąd nie jest obowiązany zwracać stronie uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika tylko z tego powodu, że rozpoznawana sprawa jest sprawą o ustalenie prawa do renty inwalidzkiej. Podzielając ten pogląd można go rozciągnąć i na sprawę o prawo do urlopu dla poratowania zdrowia. Na rozprawie w dniu 16 grudnia 1997 r. [...] przewodniczący podniósł fakt rozwiązania stosunku pracy i pouczył powódkę o roszczeniu o przywrócenie do pracy lub odszkodowanie z tego tytułu z jednoznacznym wnioskiem o przywrócenie terminu do tego żądania, o ile powódka kwestionuje rozwiązanie umowy o pracę, oraz pouczył o rewizji nadzwyczajnej od orzeczenia Komisji dyscyplinarnej. Twierdzenie zatem kasacji o naruszeniu art. 5 KPC jest gołosłowne. Sąd pierwszej instancji ustanowił też dla powódki pełnomocnika z urzędu [...], z którego ona zrezygnowała i konsekwentnie ponawiała swoje roszczenie o zapłatę za urlop dla poratowania zdrowia, przeto za zbędne należało uznać ustanowienie innego pełnomocnika. Nie można zatem podzielić kasacyjnego zarzutu naruszenia przepisu art. 212 KPC, jak i naruszenia art. 177 § 1 pkt 3 KPC; jeżeli bowiem powódka nie zamierzała kwestionować orzeczenia dyscyplinarnego, zawieszenie postępowania w sytuacji, kiedy pozew został wniesiony po upływie niemal 7 miesięcy od daty wydania tego orzeczenia, należało uznać za niecelowe.

Trafne jest co prawda w kasacji zakwestionowanie powołania przez Sąd drugiej instancji przepisu art. 139 § 2 KPC jako podstawy skutecznego doręczenia powódce pisma rozwiązującego stosunek pracy, bowiem przepis ten, jako zamieszczony w tytule VI Dziale I Rozdziale 2 KPC dotyczy doręczania pism sądowych, a nie jakiegokolwiek korespondencji. Sąd drugiej instancji słusznie zauważył jednak, że powódka ani nie chciała przyjąć do wiadomości faktu rozwiązania stosunku pracy ani go prawnie wzruszyć, przeto wskazanie art. 139 § 2 KPC nie ma jakiegokolwiek wpływu na wynik sprawy.

O oddaleniu roszczenia powódki o zapłatę za okres urlopu dla poratowania zdrowia decyduje fakt, że urlop taki, zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu. Powódka natomiast w dacie wystąpienia o urlop dla poratowania zdrowia nie była już zatrudniona, ponieważ pismem z dnia 18 września 1996 r. dyrektor pozwanej szkoły zawiadomił ją o rozwiązaniu stosunku

pracy z dniem 19 września 1996 r. w wykonaniu orzeczenia komisji dyscyplinarnej. Bez znaczenia jest, czy powódka w rzeczywistości zapoznała się z treścią tego pisma, zgodnie bowiem z przepisem art. 61 KC oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Na tle stosowania tego przepisu, w szczególności w stosunkach pracy, istnieje utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, w świetle którego oświadczenie zakładu pracy o rozwiązaniu umowy o pracę jest złożone pracownikowi z chwilą, gdy doszło do niego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią chociaż tego nie uczynił (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1995 r. I PRN 2/95, OSNAPIUS 1995 nr 18, poz. 229).

W aktach osobowych powódki znajduje się przesyłka polecona [...] z dnia 19 września 1996 r. przesłana za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, adresowana do powódki i zawierająca pismo rozwiązujące stosunek pracy oraz świadectwo pracy, na której znajduje się adnotacja „adresat odmówił przyjęcia”, przekreślenie nazwiska adresata ze strzałkami na nadawcę – Urząd Gminy w L.K. oraz podpis nieczytelny. Dowodzi to, iż powódka mogła zapoznać się z treścią tej przesyłki, a tym samym, że zostało jej złożone oświadczenie woli w sposób prawidłowy. Ujemne skutki niezłożenia odwołania od tego oświadczenia, jak i nieskorzystanie z pouczeń adwokata i Sądu muszą zatem obciążać powódkę. Skutkiem takim jest brak prawa do urlopu dla poratowania zdrowia, ponieważ prawomocne orzeczenie komisji dyscyplinarnej zobowiązywało dyrektora szkoły do rozwiązania z powódką stosunku pracy, zaś brak odwołania od pisma z dnia 18 września 1996 r. uniemożliwił zbadanie, czy rozwiązanie to było zgodnie z przepisami prawa. Z kolei rozwiązanie stosunku pracy uniemożliwia udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, skoro przysługuje on tylko nauczycielowi pozostającemu w zatrudnieniu.

Okoliczność, że powódka nie chce przyjąć do wiadomości faktu ustania stosunku pracy i pozostaje w błędnym przekonaniu, że oświadczenie woli pracodawcy i komisji dyscyplinarnej do niej nie dotarły nie może skutkować uznaniem jej żądania zapłaty za uzasadnione. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności w rozumieniu art. 3 KPC Sąd opiera się na dowodach dostarczonych przez strony i bierze za podstawę wyrokowania stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 KPC) i w przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do zakwestionowania w oparciu o przytoczone podstawy kasacji rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy na zasadzie art. 393¹² orzekł jak w sentencji wyroku.

=====